

Katse vasikkaan!

Vahinkoja sattuu

Lihanaudan tapaturmat ja ensiapu

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

- Ennaltaehkäisy
- Jalkavauriot
- Sarven vauriot
- Haavat ja ruhjeet
- Silmävauriot
- Korvanlehdien vammat

Ennaltaehkäisy

- Tapaturmien paras hoito on ennaltaehkäisy
 - Turvalliset karsinaratkaisut
 - Vakiona pidetyt eläinryhmät ja eläintiheys suhteessa käytettävissä olevaan tilaan
 - Karsinoissa väistämisen mahdollisuus: ei ylitäyttöä eikä ”umpipusseja”
 - Nupoutus
 - Kiusattujen eläinten poistaminen ryhmästä

Jalkavauriot

- Ontuva eläin siirretään sairaskarsinaan
 - Arvioidaan vamman laatu ja aste
 - Eläimen eristys sairaskarsinaan
 - Lievempiä ontumisia voidaan seurata muutama päivä
 - Vakavammat vauriot → hätäteurastus
 - Tarvittaessa kutsutaan eläinlääkäri ja/tai sorkkahoitaja
 - **KIPULÄÄKITYS!**

Sarven vauriot

- Sarvessa runsas verisuonitus ja hermotus
 - Sarvivauriot vuotavat voimakkaasti
 - Kipulääkitys tarpeen
- Sarven tupen irtoaminen
- Sarven murtumat

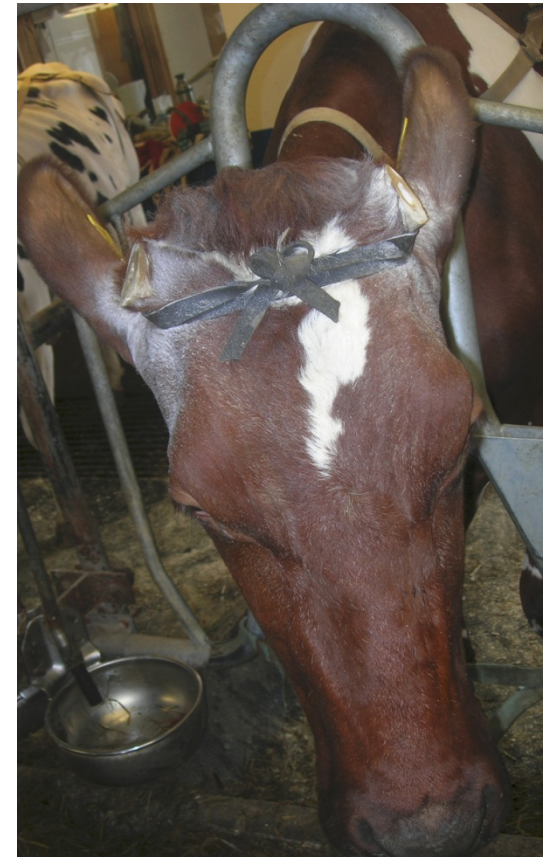

Sarven vauriot

- Ensiapuna verenvuodon tyrehdyttäminen
 - Molempien sarvien tyven ympärille tiukka side
 - Esim. sukkahousut, auton sisäkumista leikattu kaistale
 - Sidettä voidaan pitää seuraavaan päivään
 - Kylmällä vedellä valeleminen
- Sarven sahaaminen usein paras hoito
 - Eläinlääkärin tekemä rauhoitus ja puudutus välttämätön
- Tupen irtoamassa sarvi puhdistetaan
 - Voidaan tarvittaessa kääriä siteeseen

Sarven vauriot

- Sarvivaurio saattaa tulehtua
 - Yhteys pään sisäisiin onteloihin
 - Sarven ontelosta valuu mätää
 - Oireena päänsärystä johtuvaa pään painamista rakenteisiin
 - Jos eläimellä kuumetta tai syömättömyyttä, yhteys eläinlääkəriin

Hännän vauriot

- Häntäpolkemia tyypillisimmin palkkipohjalla
- Altistavat tekijät
 - Karsinoiden ylitäyttö
 - Karsinan muoto: jos syvyyttä ei ole riittävästi, makuualue ei pysy rauhallisena
 - Epätasaiset tai teräväreunaiset (uudet tai vanhuuttaan lohkeilleet) palkit

Hännän vauriot

- Häntä tai osa siitä roikkuu veltona
 - Usein polkemiskohta näkyvissä
 - Hoitona vaurioituneen hännänosan amputaatio
- Kipulääkitys, tarvittaessa antibiootti eläinlääkärin arvion mukaan
- Hoitamattomana tulehtunut häntäpolkema altistaa infektion leviämislle
 - Esim. paiseet selkärangassa → voi johtaa halvaantumiseen

Haavat ja ruhjeet

- Voimakas verenvuoto tyrehdytetään
 - Valtimovuoto suihkuua sydämen lyöntien tahdissa
 - Veri ei hyydy itsestään
 - Kiristysside haavan yläpuolelle eli haavan ja sydämen väliin TAI
 - Paineside vuotokohtaan
 - Yhteys eläinlääkəriin tarvittaessa

Paineside

- Painesiteeksi käy puhdas pyyhe, terveystsite, vaippa tai harsotaitokset → taitellaan tiukaksi paketiksi
- Paketilla painetaan vuotokohtaa napakasti yhtäjaksoisesti 10-20 min ajan
- Paketin päälle tarvittaessa kylmäpakkaus, jää- tai lumipussi

Haavat ja ruhjeet

- Haavan sitominen
 - Naudalla vaikeaa saada side pysymään
 - Eläimen oltava rauhallinen ja yksin sairaskarsinassa
 - Haava aina ensin puhdistettava vedellä ja esim. jodipitoisella desinfiointiaineella
 - Haavaa vasten puhdas side tai kangas
 - Päälle esim. kokoontaitettu pahvirulla
 - Kiristetään sideharsolla lujasti haavaa vasten

Haavat ja ruhjeet

- Selkeät, suuret, tuoreet viiltohaavat kannattaa ommella
- Likaiset tai vanhat haavat parempi hoitaa avoimena
 - Suihkuttelu vedellä aamuin illoin, kuivaus ja desinfiointi jodilla
 - Haavasuihkeet ja -salvat
- Naudan haavat ja ruhjeet paranevat yleensä hyvin

Haavat ja ruhjeet

- Puskuvauriot
 - Ihovaurion seurauksena voi kehittyä paise
 - Voi johtaa osahylkäykseen
- Nahanalaiset verenvuodot
 - Puskemisen tai selkäänhyppimisen seurauksena

Silmävammat

- Taustalla nujakointi, puskuvauriot, heinän siemenet
- Oireina voivat olla esimerkiksi
 - valonarkuus, luomiturvotus
 - silmävuoto (kirkas, märkäinen)
 - sarveiskalvon sameus
- Silmävammat kipeitä → kipulääkitys aina paikallaan
- Silmän voi ensiapuna huuhdella keittosuolaliuoksella (apteekista)

Silmävammat

- Jatkotoimenpiteet eläinlääkärin arvion mukaan
 - Hoito vai teurastus?
 - Mikäli päädytään hoitoon, ei hoidon aloituksessa kannata viivytellä
- Eläimille sallittujen silmälääkkeiden kirjo rajattu
 - Ihmisillä silmätipoissa yleisesti käytetty kloramfenikoli ei sallittu tuotantoeläimille

Korvavammat

- Korvanlehden repeämät, esim. korvamerkkien irtoamisen yhteydessä
- Korvanlehti on rustoa, rustovammat paranevat huonosti / hitaasti
- Haavan puhdistus jodipitoisella puhdistusaineella
- Suojaus haavasuihkeella